

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

خرداد ۹۵ سال تحصیلی ۹۶-۹۵

رشته فقه ورودی ۹۴

مهر مدرسه

کد آزمون:	۳۹۵۲/۰۲
تاریخ:	۹۶/۳/۱۱
عنوان:	فقه ۶
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
موضوع:	قرض، رهن، هبه، ودیعه، عاریه، وصیه، وقف

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۳	مجموع پانکونی: ۷۰ دقیقه
ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۲۰	مجموع پانکونی: ۸۰ دقیقه

شناسه یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

نام و نام خانوادگی: نام مدرسه: کد طلایی: مدرسه علمیه:

۰/۵

۱. اقراض کدام یک از اشیاء زیر باطل است؟

الف) نان، کتاب

ب) نان

ج) هر چه غیر از پول باشد

د) هر نوع خوراکی و هر شیء غیر منقول

۰/۵

۲. در مورد اشتراط مالکیت عین مرهونه کدام گزینه صحیح است؟

الف) عین مرهونه باید ملک راهن باشد

ب) عین مرهونه باید ملک مرتهن باشد

ج) می توان شیء عاریه گرفته را به رهن داد مطلقاً

د) می توان ملک دیگران را به اذن مالکش به رهن داد

۰/۵

۳. کدام گزینه در مورد عاریه صحیح است؟

الف) هو الإذن بالتصرف فهو ایقاع

ب) هو التسلیط المجانی و هذا لا یحتاج الی القبول

ج) هو التسلیط المجانی و علی نحویحتاج الی القبول

د) هو الإنتفاع من الشیء و هو عقد

۰/۵

۴. کدام گزینه صحیح است؟ (کتاب الودیعه)

الف) الودیعه جائزه إلا مع اشتراط عدم الفسخ الی أجل معین

ب) الودیعه جائزه مطلقاً

ج) الودیعه لازمه مطلقاً

د) الودیعه لازمه إلا مع اشتراط عدم الفسخ الی أجل معین

۰/۵

۵. «إنحال» یعنی چه؟

الف) صدقه

ب) هبه به ارحام

ج) هبه معوضه

د) مطلق هبه

۰/۵

۶. کدام یک از موارد زیر شرط صحت وقف است؟

الف) إنشاء بالفظ

ب) قصد قربت

ج) فوریت قبض

د) عدم تقیید به مدت

۷. الف) مقصود از «تأجیل الدین الحالّ بزیاده» را در ضمن مثالی توضیح دهید. ب) با ذکر دلیل بیان نمایید که آیا این کار جایز است یا خیر.

۲

اگر دینی حال باشد، یعنی دائن بتواند مطالبه کند، جایز نیست به مدیون مهلت دهد و برای آن اجلی تعیین کند (دیترت مطالبه نماید) و در قبال این تاخیر مقداری اضافه بگیرد، زیرا این کار (اضافه ای برای مدتی برای دین قرار دادن) مصداق ربا می باشد.

کتاب القرض، ص ۲۳۵

۸. با توجه به قاعده سلطنت توضیح دهید چرا هبه عقد است.

نسان بر مال خود سلطه دارد، لذا خروج مال از ملک او نیازمند اذن او است، پس برای هبه ایجاب لازم است و نیز انسان بر نفس خود سلطه دارد و دخول مال در ملک او بدون اذن او مخالف سلطنت بر نفس است. پس هبه محتاج قبول نیز هست. بنابراین هبه عقد است. کتاب الهبه، ص ۲۵۷

۹. «يشترط صحة الرهن كون مايرهن عليه ديناً ثابتاً في الذمه لفعليه سببه من اقتراض أو اسلاف مال أو شراء نسيئة فلا يصح الرهن على ما سيقترض أو على ثمن ما سيشترى».

الف) عبارت را توضیح دهید. (به ترجمه اکتفا نشود و اسباب ذکر شده نیز تبیین شوند)
ب) دلیل حکم مذکور را بیان نمایید.

الف) شرط صحت عقد رهن این است که دینی که رهن بابت آن پرداخت می‌شود، بالفعل بر ذمه مدیون ثابت باشد، لذا نمی‌توان بخاطر دینی که بعداً ایجاد خواهد شد هم اکنون رهن گرفت. فرقی نمی‌کند سبب دین، فرض گرفتن مالی باشد یا آنکه بیع سلفی انجام شده که در آن بایع مدیون شده است یا کسی به صورت نسیه کالای را خریده و مدیون ثمن شده است. لذا بخاطر قرضی که بعداً ایجاد خواهد شد یا ثمنی که بخاطر شراء در آینده بر ذمه خواهد رفت نمی‌توان از هم اکنون رهن قرار داد.

ب) دلیل حکم این است که بر مالی که برای دین مستقبل از هم اکنون گرفته می‌شود عرفاً رهن و وثیقه دین صدق نمی‌کند.

۱۰. مقتضای قاعده اولیه در مورد اداء واجبات موسع، جواز تأخیر در فرض عدم ظن به ضیق وقت است یا فرض اطمینان به امکان امتثال؟ مختار مصنف را با دلیل توضیح دهید.

تأخیر تا زمانی که اطمینان به امکان امتثال باقی است، جایز است زیرا به حکم عقل باید فوراً مبادرت به امتثال نمود، مگر آنکه بدانیم یا مطمئن باشیم که اگر تأخیر کنیم، باز قدرت و فرصت امتثال خواهیم داشت. کتاب الوصیه، ص ۵۳۳

۱۱. مقتضای روایت شریفه: «الوقوف علی حسب ما یوقفها أهلها» و مقتضای اصل عملی، عقد بودن وقف است یا ایقاع بودن آن؟ توضیح دهید.

مقتضای اصل عملی عقد نبودن است، زیرا شک می‌کنیم بدون قبول وقف محقق می‌شود یا نه و استصحاب عدم ترتب اثر حکم می‌کند وقف بدون قبول مؤثر نیست. (انمره) اما چون عرفاً بر ایجاب بدون قبول عنوان وقف صدق می‌کند و روایت نیز عنوان وقف را موضوع برای حکم لزوم ترتیب آثار قرار داده است، لذا مقتضای اماره، ایقاع نبودن است. (انمره)
کتاب الوقف، ص ۵۴۵

*سوالات زیر مختص طلاب غیر حضوری مکاتبه‌ای می‌باشد:

۱۲. فرق وقف حبس و صدقه بالمعنی الاخص را توضیح دهید.

در وقف، عین از ملکیت واقف خارج می‌شود و منافع آندر جهتی که او یقین کرده است قرار می‌گیرد. اما در حبس عین در ملکیت حابس باقی است و تنها منافعش در جهت تعیین شده قرار می‌گیرد و در صدقه عین از ملکیت شخص خارج می‌شود ولی برای منافعش جهت خاصی تعیین نمی‌شود و گیرنده صدقه مختار است در هر جهتی که خواست مصرف کند. کتاب الوقف، ص ۵۴۴

۱۳. «عن ابی عبدالله (ع): إذا أوصی الرجل إلى أخیه و هو غائب فلیس له أن یرد علیه وصیته لأنه لوکان شاهداً فأبی أن یقبلها طلب غیره». شرایط رد وصیت را بر طبق روایت فوق ذکر نمایید.

۱- رد باید در زمان حیات موصی باشد. ۲- خیر رد به موصی برسد. ۳- امکان ایصاء به شخص دیگری فراهم باشد.
کتاب الوصیه، ص ۵۲۲

۱۴. «وَأما وجوب الایصاء بها (بالواجبات الموسع) عند عدم التمكن من مباشرة الامتثال فواضح بعد عدم سقوط الذمته بالموت و لامحذور فی اعتبار اشتغال الذمته بشيء بعد الموت. و ثمرته لزوم تفریطها تسبیباً قبل الموت من ظلال الوصیه بها».

عبارت را با ذکر اشکال و جوابی که به آن اشاره شده است تبیین نمایید. (ترجمه کافی نیست)

اگر شخص بعضی از واجبات موسع (نظیر نماز قضا) را انجام نداده باشد، آیا واجب است به آنها وصیت کند تا پس از مرگش برایش انجام دهند؟ پاسخ آن است که بله، واجب است اگر خودش نمی‌تواند امتثال نماید، وصیت کند. زیرا این واجبات بر ذمه مکلف هستند و با مرگ ذمه او بری نمی‌شود.

اشکال: چگونه می‌توان فرض کرد شخص زنده نباشد ولی ذمه او مشغول به واجباتی باشد؟ مشغول بودن ذمه تنها نسبت به احواء ممکن است. پاسخ: مشغول بودن ذمه میت نیز امری معقول است و می‌توان فرض کرد میت نیز مشغول الذمه باشد. بر این اساس اگر گفتیم مرده مشغول الذمه است، باید در زمان حیاتش کاری کند که پس از مرگش ذمه‌اش بری شود و آن بدین صورت است که وصیت کند تا واجبات را برایش انجام دهند، یعنی با وصیت کردن سبب تفریغ ذمه را فراهم آورد.

وصیت، ص ۵۳۳

۱۵. دین را تعریف کرده، بگویند بین قرض و دین، چه نسبتی از نسب اربع برقرار است؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

دین یعنی مال کسی که به واسطه سببی از اسباب بر ذمه شخص ثابت است. (انمره) بین قرض و دین عموم و خصوص مطلق است، زیرا هر قرضی سبب دین است، اما بعضی از دین‌ها ناشی از قرض نیستند، مانند دین ناشی از ضمان یا بیع سلم یا نسیه... (انمره)

کتاب القرض، ص ۲۲۸